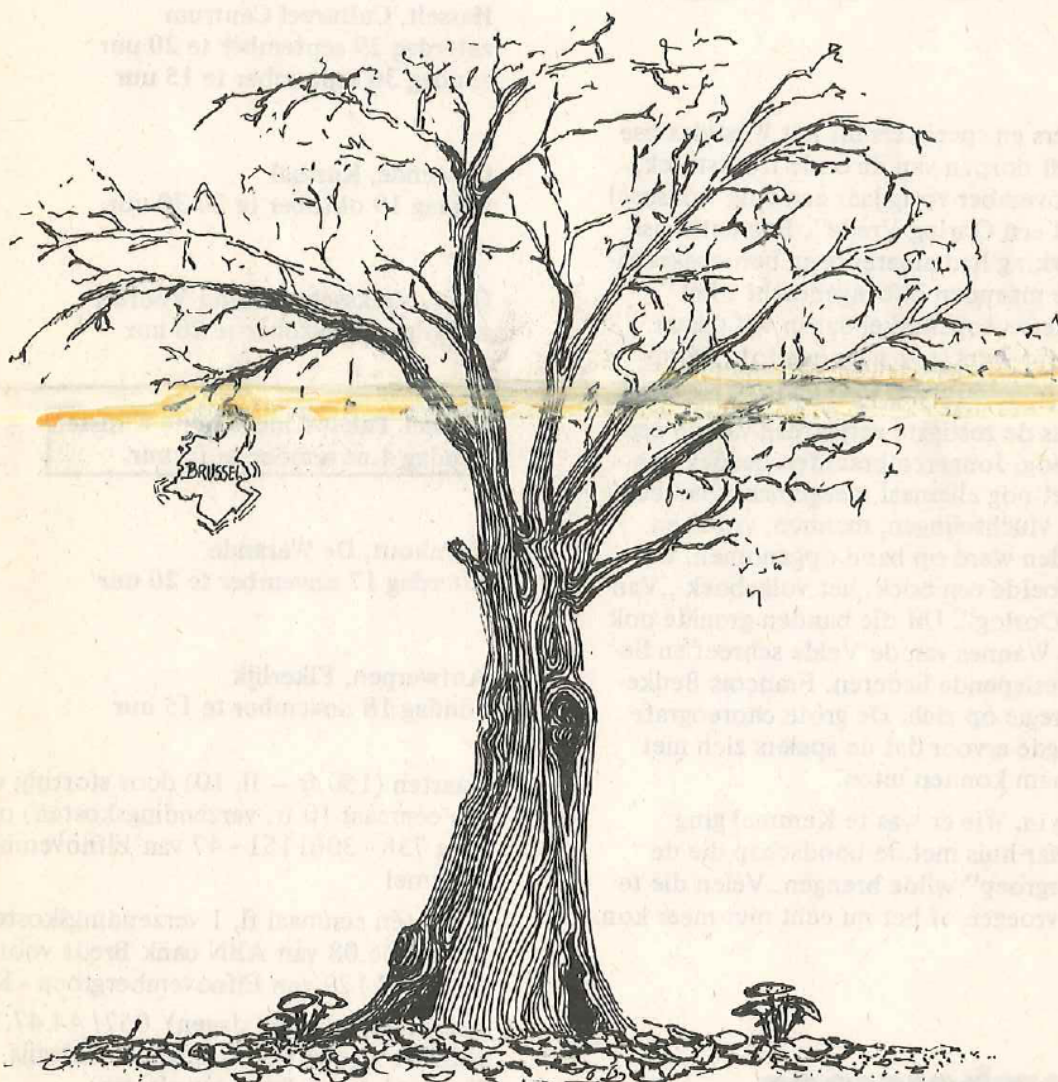

BRAL

Maandblad van de Brusselse Raad voor het Leefmilieu (BRAL) vzw

GÉWESTPLANBOOM of het Brussels blad wil maar niet vallen . . .

Neerpede : de keerzijde van de medaille (p 3); BPA 404 : Koning Boudewijnpark, Koninklijk Besloten ? (p 5); Koninklijke Jacht (p 7); Boekenwurm (p 9).

Jaargang 3 nr 7, oktober 1979.

779

NOOIT BRENGT EEN
OORLOG
VREDE

Zeventig spelers en speelsters uit het Westvlaamse Heuvelland, uit dorpen van de oude frontstreek, brachten in november vorig jaar een enig volksspel „Nooit brengt een Oorlog Vrede”. Een enthousiaste samenwerking had amateurs en beroepskrachten gedurende maanden bijeengebracht : het werd een zinderend spektakel dat in vijf dagen liefst 5.100 bezoekers trok naar een töt „frontschouwburg” omgebouwde werkhalle te Kemmel.

Aanleiding was de zestigste verjaardag van de eerste wereldoorlog. Jongeren brachten bezoek aan mensen die het nog allemaal meegemaakt hebben : oud-soldaten, vluchtelingen, mannen, vrouwen. Wat ze vertelden werd op band opgenomen. Uit die banden groeide een boek, het volksboek „Van den Grooten Oorlog”. Uit die banden groeide ook het volksspel. Wannes van de Velde schreef en bewerkte de meeslepene liederen. François Beuke-laers nam de regie op zich. De grote choreografe Lea Daan zorgde ervoor dat de spelers zich met hun hele lichaam konden uiten.

Het spel sloeg in. Wie er was te Kemmel ging geestdriftig naar huis met de boodschap die de „Elfnovembergroep” wilde brengen. Velen die te laat kwamen vroegen of het nu echt niet meer kon.

Elfnovembergroep

Het kàn ! Vanuit verschillende hoeken van het Vlaamse land, vanuit verschillende vredesbewegingen kwam de vraag om voort te doen. Spelers en speelsters zetten zich opnieuw in, in geduldige repetities. Een rondreis gaat van start :

Roeselare, Stadshallen
 zaterdag 22 september te 20 uur
 zondag 23 september te 15 en te 20 uur

Hasselt, Cultureel Centrum
 zaterdag 29 september te 20 uur
 zondag 30 september te 15 uur

Oostende, Kursaal
 vrijdag 19 oktober te 20.30 uur

Gent, Volksschouwburg Vooruit
 zaterdag 20 oktober te 20 uur

Brussel, Paleis voor Schone Kunsten
zondag 4 november te 15 uur

Turnhout, De Warande
 zaterdag 17 november te 20 uur

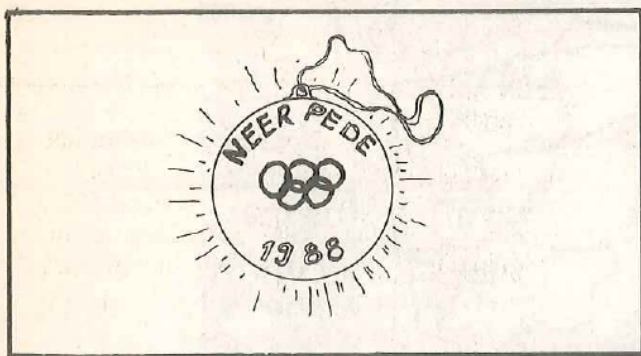
Antwerpen, Elkerlijk
 zondag 18 november te 15 uur

Kaarten (150 fr – fl. 10) door storting van 150 fr (én eenmaal 10 fr. verzendingskosten) op rekening 738 - 3061151 - 47 van Elfnovembergroep - Kemmel

fl. 10 (én eenmaal fl. 1 verzendingskosten) op giro 111.06.08 van ABN bank Breda voor rekening 52.02.37.129 van Elfnovembergroep - Kemmel telefonisch (laatste dagen) 057/ 44.47.10. Elfnovembergroep, Streekhuis Malegijs, 8948 Kemmel (en telkens ter plaatse).

Neerpede : de keerzijde van de medaille

Een Regionaal Park

Dat de Brusselse agglomeratie zowat volgebouwd is hoeft geen verduidelijking. Ook kan men met één oogopslag waarnemen dat bij dit hele urbanisatieproject weinig of geen rekening werd gehouden met de mensen die in de stad moeten wonen, en dus die stad leefbaar moeten maken.

Eén van de belangrijkste dingen die de Brusselse urbanisten over het hoofd zagen was de noodzakelijkheid aan open ruimten, waar zowel jong als oud kunnen vroezen en even op adem komen.

Nu men deze beleidsfout eindelijk heeft ingezien wil de overheid er ook wat aan doen. En dat is op zichzelf zeker niet slecht, maar het is dan weer erg te moeten vaststellen dat fouten worden weggewerkt door nieuwe ongerijmdheden. Liever dan de braakliggende gronden in het centrum van de gemeenten om te vormen tot kleinschalige, en dus vriendelijke wijkparks, opteert men voor de aanleg van enkele grootse regionale parken aan de rand van de agglomeratie. Een omgekeerde vorm van redenering dus; er is gebrek aan groen in de stad, maar liever dan het groen naar de mensen te brengen opteren de plannenmakers voor de gemakkelijkste oplossing : de mens moet maar naar het groen gaan.

Het deskundig verknoeiide Zoniënwoud aan de zuidelijke rand, krijgt dus, volgens de thans bestaande plannen twee "tegenhangers". In het noorden wordt met vereende krachten verder gewerkt aan het - inmiddels al niet meer onbekende - Koning Boudewijnpark. In de westhoek van de agglomeratie is het oog gevallen op het tot op heden gaaf en landelijk gebleven Neerpede. In het oosten (Haren, Woluwe ?) kan de bevolking zich verwachten aan een gelijksoortig project, maar dat is - gelukkig maar - toekomstmuziek.

Neerpede "wordt" dus een "GROENE LONG" aan de westrand van de agglomeratie. Hierbij vergeet men - net zoals in Jette met het Boudewijnpark - dat Neerpede nu reeds één en al groene zone is. Daarenboven, het landelijke Neerpede vervult nu reeds een zeer belangrijke functie als oord voor passieve recreatie. Heel wat stedelijke wandelaars weten de rust die er heerst te waarderen. Voor de plannenmakers is dit blijkbaar niet voldoende. Neerpede - tenminste het gedeelte dat niet in aanmerking komt voor sportvoorzieningen, maar hierover verder meer - wordt dus omgevormd tot een "geurbaniseerd" park. De nu nog landelijke omgeving met hier en daar een hoeve tussen de velden en met rijpende gewassen zal, indien het prestigieuze idee van de plannenmakers het haalt, het veld moeten ruimen voor steriele grasmatten met hier en daar een wandel- of ruiterspadje (verboden de wegen te verlaten ?) en een bloempkje om naar te kijken...

Of, een Elitair Sportcentrum ?

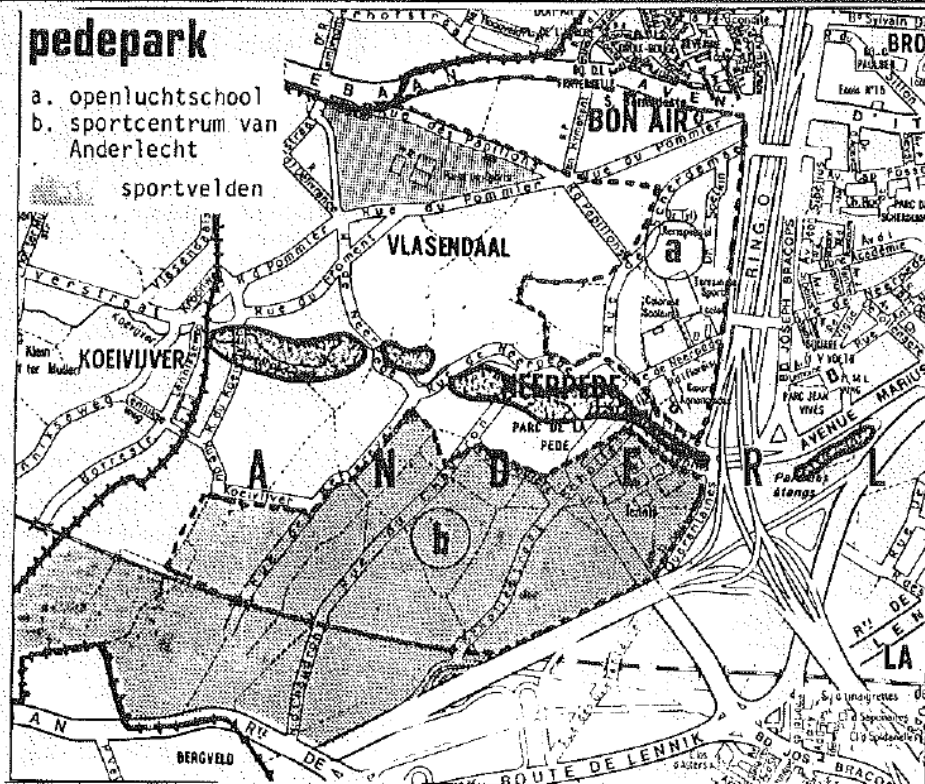
Als alle plannen verwezenlijkt worden, zal het eigenlijke parkgedeelte niet veel om het lijf hebben. De hoofdbrok van het Pede-park zal immers ingepalmd worden door totaal overbodige sportinfrastructuur, het ene al elitairder dan het andere. Daar waar het parkgedeelte onder de verantwoordelijkheid valt van het Brussels gewest en het Ministerie van Openbare Werken (dienst groenplan), is het de gemeente Anderlecht die de kroon spant over het sportgedeelte.

Anderlecht gaat er immers prat op om de sportgemeente van de agglomeratie te zijn - en dat niet alleen omwille van die éne voetbalploeg, er zijn er nog 69 andere ! Al die sportievelingen hebben natuurlijk recht op een aangepaste infrastructuur, zo redeneren althans de Anderlechtse gemeentevaders, die hun oog welwillend lieten vallen op het maagdelijke Neerpede. "Anderlecht heeft behoefte aan sportvelden, en in Neerpede is er plaats, dus waarom niet ?" aldus een plaatselijke notabele. Een Neerpedese bloemenkweker - die, als de plannen doorgang vinden, eerstdaags zonder broodwinning zit - ziet het wel iets genuanceerder : "een beetje is goed, maar ge moet toch ook niet overdrijven". En overdrijven, dat doet men wel. In Anderlecht (zowel gemeentelijk als privaat) zijn er nu reeds 21 voetbalvelden ; Neerpede krijgt er nog eens 20 bij ! Blijkbaar is voetbal nog steeds de enige zaligmakende "kijksport" ? De hele oppervlakte die het Anderlechts sportcentrum beslaat (zone B ten noorden van de spoorlijn) zal toch nog iets anders dan voetbalvelden omvatten. Zo denkt men in het vooruitzicht van de Olympische Spelen 1988, waarvoor ons landje nog steeds kandidaat-organisator is, aan de inplanting van een heus olympisch stadion met bijhorende infrastructuur. Of dit wel nodig is heeft zich blijkbaar nog niemand afgevraagd. Er is in ons land voldoende olympische infrastructuur voorhanden, zodat een nieuw prestigeproject totaal uit den boze is. Trouwens, in deze tijd waarin men het alsmaar heeft over besparingen zijn er meer dan genoeg prioritaire projecten in de stad zelf. Zijn de Pede-miljoenen niet beter besteed aan het opnieuw leefbaar maken van de stad dan aan een sportinfrastructuur die uiteindelijk alleen maar ten goede komt aan een bevoorrecht groepje Belgen en buitenlanders (EEG, NAVO, ...), die hopen binnenkort golf te kunnen spelen op de Neerpedese hellingen, of wat er dan nog van overblijft ?

Niet alleen Anderlecht

Wie denkt dat de kous hiermee al af is heeft het verkeerd voor. Naast Anderlecht telt de Brusselse agglomeratie nog 18 andere gemeenten, die allemaal plots aan een "chronisch sportinfrastructuurtekort" schijnen te lijden. Twee gemeenten zijn niet bij de pakken blijven zitten, zodat zij nu met een bouwvergunning kunnen zwaaien. De stad Brussel bouwt - onder het mom van een pedagogisch experiment (?) - enkele sportzalen tussen de Appelboomstraat en de Vlinderstraat, terwijl de gemeente Sint-Gillis opteert voor een sportcentrum ten zuiden van de spoorlijn. Ook hier kan men ernstige vraagtekens stellen achter het soort mensen die men wil bereiken. Zoals een Neerpedenaar het verwoordt: "En ge moet niet denken dat de volksjongens uit Sint-Gillis elke woensdag naar Pede zullen afzakken; dat is juist voor degrote pieten".

Buiten deze sportvelden liggen er nog enkele adertjes in het gras, of wat dacht U? "Tien jaar geleden noemden ze Neerpede de groententuin van Brussel, nu wordt het het waterreservoir er van", aldus een verbaasde landbouwer bij het zien van de vijver die een of andere planoloog tussen zijn voortuintje en de achterkeuken wil uitgraven. Door de uitbouw van de ring en de Pede-verkeerwisselaar werd de waterhuishouding in de Pede-vallei ernstig verstoord en moet men de regenwaters van de ring kunnen opvangen. Men heeft dus een stormbekken nodig. Op dat ogenblik komen twee nieuwe ministeries om de hoek kijken. Op Volksgezondheid vindt men het plots nodig de loop van de Pedebeek om één of andere duistere reden te regulariseren, en eigenlijk heeft Franse kultuur (ADEPS, de Waalse tegenhanger van Bloso) behoefte aan een modern uitgebouwd watersportcentrum (zeilen, roeien, kayak, ...). Dus, als men dan toch een vijver graaft kan men beter van de eerste keer serieus werk afleveren. Waarom dan niet de hele Pedevallei omvormen tot één grote waterplas? En vermits in ons landje de meest absurde ideeën de bovenhand halen, ... Ook hier blijft het niet bij alleen maar vijvers. Terwijl de gewone man al ruim 20 jaar geen bouwvergunning meer kan bemachtigen - noem het gerust een langzaam uitmoorden van Neerpede - kost het geen moeite om met een handdraai het licht op groen te zetten voor de bouw van kleedkamers en bijhorende hotelrestaurants.

Toch zijn er nog steeds plannenmakers die spreken van de "oase van rust aan de rand van de groot stad" die men aan het uitbouwen is.

De tol: 400 Mensen op de dool

"Het is niet onze bedoeling geheel Neerpede uit te roeien" zegt een Anderlechts gemeenteraadslid; "Maar het heeft er wel veel van weg" is de vlotte repliek van een Neerpedse jongeling.

Je weet het misschien niet, maar verwonderlijk genoeg wonen er in Neerpede nog mensen - zo'n 400-tal - en dit ondanks de dreining die hen

reeds jaren boven het hoofd hangt! Je kan dan ook vermoeden dat deze mensen "in de weg lopen" van de plannenmakers, Grootseheepse onteigeningen zijn gepland; of reeds aan de gang. Het feit dat deze onteigeningen gebeuren onder het mom van openbaar nut doet hier niet veel terzake, trouwens: "En landbouw, is dat dan geen openbaar nut" vraagt een landbouwsvrouw zich af, "Binnenkort zal iedereen stenen mogen eten als ze zo door gaan"

Alhoewel men zich op dit ogenblik beperkt tot het onteigenen van landbouwgronden - de broodwinning van de doorsnee Neerpedenaar! - is het de uiteindelijke bedoeling om in een later stadium de bewoners uit hun huis te zetten.

Maar, we zouden niet in België zijn moest er daar geen oplossing voor bestaan. Een Vlaams Neerpededorp (een Brussels Bokrijk?) aan de rand van het Pedepark zou toch niet misstaan? En zo groeide de idee om de onteigende Neerpedenaren op elkaar te stapelen op de enkele hektaren rond de kerk. Dat de Neerpedenaar leeft van de landbouw heeft men wel uit het oog verloren. Ook heeft niemand de bevolking gevraagd of ze er wel iets voor voelt om verder te leven op een kunstmatig eilandje aan de boorden van de ring rond Brussel.

Neerpede is nog niet verloren!

Al deze boze plannen kunnen nog tegengehouden worden. Neerpede, noch het Brussels Gewest, hebben behoefte aan dit prestigieuze project; dat moeten we dan ook duidelijk maken aan de overheid.

Als de Neerpedse bevolking als één man aan dezelfde kant gaat staan, over alle belangentegenstellingen heen, kan ze - samen met BRAL

- de plannen ombuigen tot een mensvriendelijker project, dat ook nog ruimte laat voor de Neerpedenaar en zijn beroepsactiviteit.

Met vereende krachten aan de slag dan maar!

BPA 404: Koning Boudewijnpark, Koninklijk Besloten ?

Na overleg met SKR Jette formuleerde BRAL het hierna volgend bezwaarschrift en diende dit op 14 september in.

Ontwerp BPA Laarbeekwijk & Molenbeek

1° Het B.P.A. wijkt af van het ontwerp-gewestplan. Het voorziet namelijk een zone van openbaar nut ter hoogte van :

1. de openluchtschool en het verkeerspark ten noorden van het Poelbos.
2. de Kleine St-Annastraat ten westen van het Poelbos.

Het ontwerp-gewestplan voorziet deze zones als groengebied. Gezien deze afwijking kunnen we dit B.P.A. niet aanvaarden.

2° Het B.P.A. omvat de G.O.O.G.'s nr 2 en 3 van het ontwerp-gewestplan. Daar de overlegprocedure door de Raad van State werd geannuleerd, bestaat de mogelijkheid tot overleg aangaande de bestemming van deze G.O.O.G.'s niet meer. De Regionale Kommissie van Advies (REKA) stelde voor deze G.O.O.G.'s de bestemming "Groengebied" te geven.

De bestemming van G.O.O.G. nr 2 in het B.P.A. als "Zone van Openbaar Nut" is dus onwettig gelet op het ontwerp-gewestplan en het advies van de REKA. Daarenboven wordt geen enkele motivatie gegeven voor het feit dat er geen rekening gehouden werd met dit advies.

3° In de legende bij het B.P.A. komt de tekst voor : "Landschaps-, overgankelijk stad/landschaps-, boomgaard type groengebied en met tuinbouwbestemming" als vertaling van "Zones d'espaces verts de type paysager, de transition urbain-paysager, de type verger et à destination horticole".

Met dergelijke omschrijving kan men werkelijk alle richtingen uit. Soortgelijke omschrijvingen bieden geen enkele garantie wat betreft de bestemming van het gebied en kunnen onmogelijk aanvaard worden.

4° Het reserveren van ongeveer het gehele gebied ten zuiden van het Laarbeekbos voor de aanleg van een nieuwe gemeentelijke begraafplaats is minstens zeer

ongelukkig.

Hier stellen wij voor in een eerste fase het gebied tussen de huidige Bosstraat en de spoorlijn Brussel-Dendermonde als begraafplaats te voorzien.

Rekening houdend met het feit dat crematie in de toekomst nog meer veld zal winnen, is de oppervlakte van het voorziene kerkhof veel te groot.

Eventueel kan later een uitbreidingszone ten noorden van de Bosstraat overwogen worden. Inmiddels dienen ernstige pogingen te worden ondernomen om de huidige begraafplaats bij de H. Hartlaan te moderniseren. Daar het hier gaat om een oud kerkhof bestaat de mogelijkheid om de oudste grafzerken systematisch te verwijderen.

5° Het betrokken gebied bevat in zijn huidige toestand twee zones met volkstuinten, namelijk het gebied ten oosten en ten westen van de Tentoonstellingslaan. Het behoud ervan wordt niet voorzien in het B.P.A. De grote sociale functie van deze tuinen wordt door het betrokken gemeentebestuur maar al te vaak over het hoofd gezien. Zij zijn een duidelijke uiting van de behoefte van de stedeling aan contact met de natuur, tot actieve recreatie en ontmoeting met anderen.

Het B.P.A. moet dan ook rekening houden met de langzaam gegroeide huidige functie van de hoger geciteerde zones en in het behoud van de volkstuinten in dit gebied voorzien.

6° Het B.P.A. voorziet in de aanwezigheid van één openbare weg, nl. de reeds bestaande Laarbeeklaan. De interpretatie van het B.P.A. laat vermoeden dat de bestaande wegen (Kleine St-Annastraat, Bosstraat en weg nr 33) in hun huidige toestand zullen behouden blijven. Wanneer op latere datum de noodzaak mocht blijken wijzigingen aan deze wegen aan te brengen, eisen wij onvoorwaardelijk een nieuw openbaar onderzoek.

7° Het B.P.A. voorziet niet in het behoud van een aantal bestaande woningen in het betrokken gebied. Het verdrijven van mensen uit hun woonst voor de aanleg van een artificiële groene zone en dit in een gebied dat in zijn huidige vorm reeds een enorme sociale en landschappelijke functie vervult, is totaal immoreel. Daar deze woningen volledig kunnen geïntegreerd worden in de omgeving, eisen we het behoud van de huidige woonfuncties.

8° Het B.P.A. omvat twee bij K.B. beschermde landschappen, het Laarbeekbos (K.B. van 18 september 1976) en het Poelbos (idem).

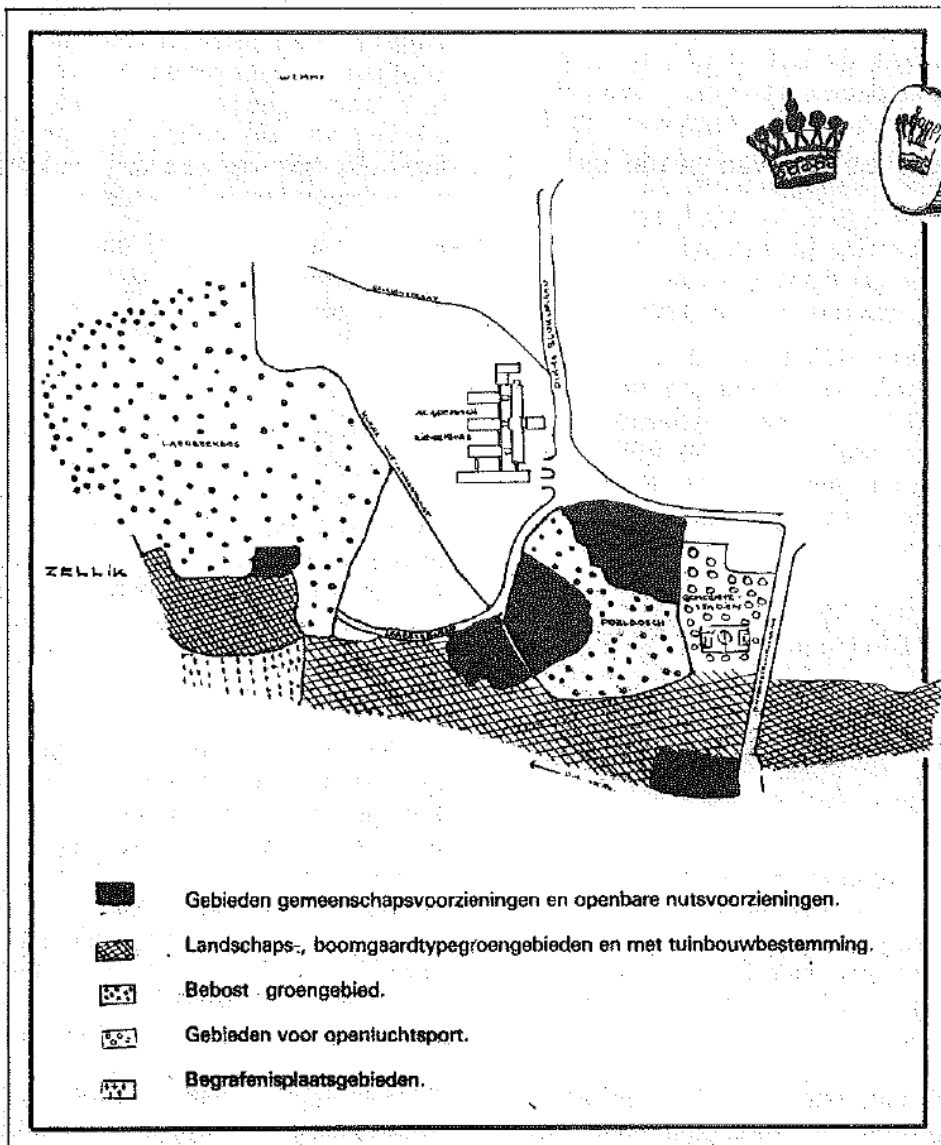
In het kader van laatst geciteerde klassering zijn de op het B.P.A. voorziene zones van openbaar nut in de onmiddellijke nabijheid van het Poelbos onaanvaardbaar.

9° Er is in het B.P.A. geen enkele specificering opgenomen wat betreft de bestemming van de zones voor gemeenschapsvoorzieningen en openbare nutsvoorzieningen.

In hoeverre is deze blauwe kleur slechts een dekmantel voor de prestigieuze paviljoenen die men hier op kosten van en zonder overleg met de bevolking wil realiseren ?

Brussel, 12 september 1979.

Marleen Vaeremans, Biologe.
Jules Sporen, Algem. Sekretaris BRAL.

Koninklijke Jacht

In vroegere nummers van Brallerlei (5-6/78 en 3/79) werd al een en ander geschreven over de Koninklijke Jacht, de uitbreiding van de V.U.B. en het B.P.A. van de gemeente Oudergem voor dat gebied.

Voor het gedeelte tussen de Generaal Jacqueslaan, de Triomflaan, Krijgskundestraat en de Waversesteeweg (K.J.) bestaat een K.B. sinds 1974 ten voordele van de V.U.B.

De buurtbewoners gealarmeerd door dreigende onteigeningen, namen contact met de gemeente Oudergem en de Brusselse Agglomeratieraad. Daarop werd een 'Ronde Tafel voor de Koninklijke Jacht ' bijeengeroepen. Hier werd wat betreft de uitbreiding van de universiteit een alternatief voorgesteld : de gronden van het handelsstation van de N.M.B.S., gemeente Elsene, gelegen naast het oefenplein. De gemeente Elsene is echter niet enthousiast met die wisseloplossing, men meent daar dat reeds genoeg gronden ter beschikking werden gesteld van beide universiteiten.

Dit voorstel werd wel besproken op een interne werkgroep van de universiteit " Werkgroep onteigeningen Koninklijke Jacht ". De onteigening van het N.M.B.S.-station zou makkelijker verlopen omdat het hier maar een eigenaar betreft : de staat, de kostprijs zou aanzienlijk lager zijn : 150 milj. in plaats van 450 milj; er zijn wel een aantal technische moeilijkheden betreffende lawaai, trillingen en bebouwbare oppervlakte, maar bij verlegging van de Pleinlaan zouden deze aanzienlijk gereduceerd worden. Wel blijft het volgens de universiteit een bezwaar dat deze gronden niet geïntegreerd zijn in de stad. Deze werkgroep geeft dan ook het advies aan de raad van beheer om het K.B. betreffende de K.J. te behouden.

De Raad van Beheer neemt dit advies over en " bevestigt zijn vroeger ingenomen standpunt dat de zone vermeld in het onteigeningsbesluit moet bestemd blijven als vitale uitbreiding van het universiteitsoord en weigert elke wisseloplossing ter zake ".

De beheerraad verklaart op diezelfde vergadering van mei '79 dringend over te gaan tot onteigening van bedoelde zone na overleg met de bewoners en de bedrijven, maar " ontzegt elke bevoegdheid aan de Agglomeratieraad van Brussel inzake onteigeningen en nevenaangelegenheden betrekking hebbende op de nationale materies en op de Vlaamse gemeenschapmateries in het bijzonder in Brussel-Hoofdstad.

De V.U.B. zal dan ook niet meer deelnemen aan de Rondetafelvergaderingen.

Ondertussen hebben studenten architectuur van St. Luc enkele ontwerpen gemaakt van mogelijke uitbreiding van de V.U.B op de gronden van het handelsstation van de N.M.B.S. Zij hebben hiervoor alle gegevens en inlichtingen gekregen van de universiteit, maar nu de ontwerpen klaar zijn, hebben die blijkbaar niet meer de minste belangstelling om deze te gaan bekijken.

De V.U.B. zegt wel over te gaan tot onteigeningen in onderhandeling met de plaatselijke bevolking, toch hebben zij nooit een gesprek aanvaard met het aktiekomitee van de wijk of hen informatie verstrekt. Zij aanvaardden het georganiseerd overleg met de gemeente en de agglomeratieraad niet meer, maar willen wel verder gaan met aankopen van percelen in de wijk. Voor de bewoners van de K.J. een op zijn minst onduidelijke situatie.

De gemeente Oudergem heeft ondertussen in 1978 een B.P.A opgesteld voor de Koninklijke Jacht. De bedoeling ervan is de wijk te renoveren en een einde te maken aan de onzekere bestemming van het gebied.

Hoewel bij het opstellen van een B.P.A. de overlegprocedure niet meer voorzien is, zijn er toch mogelijkheden om bij de stedenbouwkundige voorschriften een vorm van overleg in te bouwen. Hiervan werd geen gebruik gemaakt.

Er werd ook geen rekening gehouden met het feit dat de Koninklijke Jacht een grensgebied is tussen verschillende stadsdelen, noch met de toekomstige functie van de nabijgelegen kazernes als sociale woonwijken en de uitbreiding van de V.U.B. en de U.L.B. Wil de gemeente echt aan renovatie doen, kunnen zij moeilijk volhouden geen rekening te houden met het groter geheel waarin deze wijk thuis hoort, noch rekening te houden met de wensen van de inwoners en de bedrijven.

De Koninklijke Jacht is een ' gemengd woon- en bedrijfsgebied ', het is dan belangrijk ervoor te zorgen dat het wonen in evenwicht is met de plaats die voorzien is voor de ondernemingen. Doch wonen heeft met meer te maken dan met woningen. Er worden inderdaad nieuwe woningen voorzien, maar langs de andere kant zullen de meeste binnengebieden volgebouwd worden ten voordele van bedrijven. Het wonen zou aangener gemaakt worden door in kleinere gehelen te bouwen, met meer mogelijkheden tot verlichten en verluchten.

Er is ook voldoende ruimte voorzien voor openbaar groen en voor parkeerplaatsen in aansluiting met de huizen (vooral tussen Jacqueslaan en Krijgskundestraat). In de bouwvoorschriften wordt wel verplicht gemaakt dat de platte daken van de achtergebouwen uitgerust worden met bloembakken en beplantingen. Of dit ernstig zal nageleefd worden is een eerste vraag, en als dit dan gebeurt zal het nog geen andere functie hebben dan kijkgroen.

Met iets meer verbeelding zou de beplanting van de sociale woningen op paddestoelenkwekerij een plein kunnen doen ontstaan aan de Krijgskundelaan (afsluiten van de Triomflaan); in aansluiting met het scholencomplex, groenvoorziening en een echt voetgangersgebied kan daar een centrum van de wijk gerealiseerd worden.

Hoe de grote zone, voorzien voor bedrijven, zal opgevuld worden is niet duidelijk. Er wordt slechts een vage indicatie gegeven met betrekking tot de aard van de ondernemingen : activiteiten die een groot nadeel berokkenen aan de residentie moeten verbannen worden. Van welke aard dit nadeel is en hoe het moet gemeten worden is nergens meer omschreven.

Er wordt wel voorzien dat de bestaande ondernemingen kunnen behouden blijven en eventueel uitbreiden. Er werd echter in dit verband niet nagegaan wat de behoeften zijn van elk van die bedrijven. Nochtans werd een onderzoek ter zake gedaan door de G.O.M.B.

De gemeente meende met dit B.P.A. aan renovatie te doen en de onrust binnen deze wijk weg te nemen in verband met de onzekere bestemming.

Een B.P.A. mag dan wel niet het meest geschikte instrument zijn om aan stads herwaardering te doen, toch zijn hier duidelijk kansen verwaarloosd om de mogelijkheden van de Koninklijke Jacht als woon- en werkgebied ten volle te ontplooiën.

De bewoners zijn er dus niet zoveel op vooruitgegaan : uitbreidingsplannen van een universiteit, die met hen niet op een officiële manier wenst te praten en anderzijds een vrij vaag B.P.A. dat hen ook niet voldoende waarborgen biedt. -HG-

B.P.A. : Bijzonder Plan van Aanleg
K.B. : Koninklijk Besluit
V.U.B. : Vrije Universiteit Brussel
N.M.B.S. : Nationale Maatschappij der
Buurtspoorwegen
G.O.M.B. : Gewestelijke Ontwikkelings-
Maatschappij Brabant.

Brussel, breken bouwen

Passage 44 Brussel • 12 september tot 28 oktober

Architectuur en stadsverfraaiing

1780-1914

De 19de eeuwse architectuur is in grote mate ondergewaardeerd en zelfs miskend. Een gelukkige uitzondering is de art nouveau die sinds enkele jaren weer belangstelling krijgt. Veel te laat trouwens, anders zou men het Volkshuis, het herenhuis Aubecq of het interieur van de magazijnen Wolfiers van H. Horta nooit afgebroken hebben.

De 19de eeuwse architectuur is echter rijker en gevarieerder en heeft meer te bieden dan alleen maar de euforische en laattijdige art nouveau klimax.

Het noodlot wil nu juist dat Brussel vooral in de 19de eeuw is opgebouwd en herdacht op het stramien en volgens de modellen van deze zo verscheidene en miskende architectuuruitingen.

De tentoonstelling

BRUSSEL, BREKEN, BOUWEN in de Passage 44 is a.h.w. een verlengstuk van de urgentie-inventaris die in de periode 1974-78, in opdracht van de Nederlandse Commissie voor de Cultuur van de Brusselse Agglomeratie (NCC), door het Sint-Lukasarchief werd opgesteld en die in 1979 werd gepubliceerd.

Nostalgie is wel het laatste waardoor de samenstellers zich hebben laten leiden. Daarvoor is de situatie waarin het architecturaal en stedenbouwkundig erfgoed van het millennium-roezende Brussel verkeert te zorgwekkend.

Deze brochure-tekst geeft slechts een gedeeltelijk de waarde weer van de tentoonstelling, die meer is dan een op een rijtje zetten van mooie gebouwen.

Dan is dit "meer" te vinden aan de hand van de kleurrijke grondplannen van de

toenmalige urbanisten die blijk gaven van ongevoeligheid voor; de sociale problemen veroorzaakt door zulke realisaties.

Je beseft dat er eigenlijk nog niets verandert is.

Dat men heden ten dagen op dezelfde door-trapte manier mensen hun woonomgeving verkwanselt.

Denk maar aan de Noordwijk, de Maelbeek-vallei, het Koning Boudewijnpark...

Om het opzet van deze tentoonstelling ten volle mee te dragen, moet je ze minstens twee maal gaan beleven en dat kan nog tot 28 oktober alle dagen van 10 tot 20 uur.

Ter gelegenheid van de tentoonstelling worden twee boeken uitgegeven. Het eerste is gewijd aan:

Architectuur en stadsverfraaiing te Brussel van 1780 tot 1914

Dit boek is niet alleen de catalogus van de tentoonstelling, maar ook een uitstekende synthese van anderhalve eeuw Brusselse architectuur. (304 bladzijden, formaat 21 x 29 cm, honderden foto's en kaarten, te verkrijgen op de tentoonstelling tegen de prijs van 300 F).

Inhoud van het werk:

„Ook een Brussels monument staat niet alleen“	<i>A. Monteyne</i>
„Evolutie van Brussel in de 19de eeuw“	<i>Y. Leblieq</i>
„Luister van de 19de eeuwse gevel“	<i>Sint-Lukasarchief</i>
„Brussel doorheen de industriële archeologie“	<i>G. van den Abeelen</i>
„De monumentenzorg“	<i>M. de Waha</i>
„Oude foto's en prentkaarten“	<i>G. Abeels</i>

Het tweede boek is een werk van *Georges Renoy*.

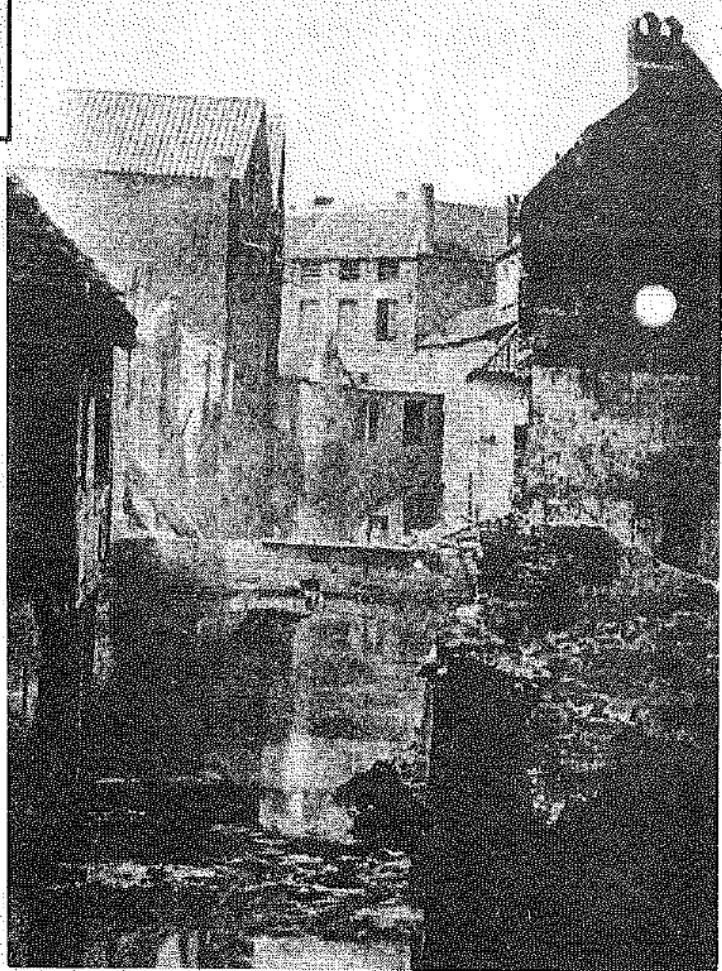
**Brussel onder Leopold I
25 jaar porseleinkaarten (1840-1865)**

De tekst is geïllustreerd met 500 van deze onuitgegeven zichten van Brussel, waarvan 150 in kleur (200 bladzijden, 21 x 29 cm), te verkrijgen op de tentoonstelling tegen de prijs van 300 F.

Op de tentoonstelling worden de beide boeken samen verkocht voor 500 F.

Zij zijn ook te verkrijgen in de boekhandel, in de Brusselse agent-schappen en op de zetel van het Gemeentekrediet van België, Cultureel Centrum, Pachecolaan 44 te 1000 Brussel - telefoon 02/219.30.70, toestel 1308, of door storting van het bedrag op rekening 057-6370330-16 van het Gemeentekrediet van België te Brussel, met vermelding „Brussel-architectuur“, „Brussel-Renoy“ of „Brussel - 2 delen“.

Inschrijving tot 28 oktober: 350 F per deel of 600 F voor beide delen. Na 28 oktober: 750 F per deel of 1.400 F voor beide delen. De zendingen zijn portvrij.

De Zenne, gezien vanuit de Verversstraat, stroomopwaarts

Kinderen in de stad

Onlangs publiceerde de Koning Boudewijn stichting naar aanleiding van het Jaar van het Kind de monografie "Kinderen in de Stad".

Deze voortreffelijk uitgegeven monografie vormt de eerste in een reeks die tijdens de komende maanden van de pers zal komen, en die diverse thema's belicht, zoals het stedelijk meubilair, de betere uitrusting van woningen voor de derde leeftijd, een benadering van de binnentuinen in grootstedelijke gebieden en de mogelijkheid om die hierin schuilen voor andere vormen van gebruik van deze groene eilandjes, en een overzicht van diverse mogelijkheden inzake groenvoorzieningen op gemeentelijk vlak.

"Kinderen in de stad" kan een uitmuntend werkdokument worden voor gemeentebesturen en mensen die op zoek zijn naar positieve ideeën om een "kindwaardige", en terzelfder tijd menswaardiger omgeving te creëren.

Prijs : 100 F.
Verkrijgbaar bij de Koning Boudewijn stichting, Warmoesberg 57, 1000 Brussel.
Tel. 02/218 45 10.

Langzaam verkeer

De brochure bevat zowel praktische ideeën om bepaalde verkeersproblemen op te lossen, met veel voorbeelden uit het buitenland, als beschrijvingen van (verkeerstoestanden hier in België of hoe enkele groepen al gewerkt hebben om daar iets aan te veranderen. Per artikel verwijst men naar meer diepgaande of technische literatuur die je kan raadplegen.

Men heeft tevens getracht een lijstje te geven van specialisten en verkeersgroepen die zeker nog meer informatie kunnen bezorgen of zelfs kunnen steunen bij verkeersacties.

De brochure begint met een algemeen artikel over de stadsproblematiek.

Artikel 2 handelt over het verkeerscirculatieplan, in België stiefmoederlijk behandeld. Alhoewel het technisch een zeer ingewikkelde zaak is, heb je door deze informatie toch een idee van wat zo'n v.c.p. inhoudt en de mogelijkheden ervan zijn. De volgende artikels handelen over de verschillende belangrijke aspecten van ons stadsverkeer, die in een v.c.p. geïntegreerd zijn: Parkeren, Voetgangers, woonerven, fietser, openbaar vervoer. Telkens worden er mogelijkheden tot beperking van het autogebruik in de stad aangegeven.

In artikel 7 heeft men al een overgang van stadsverkeer naar intercityverkeer en openbaar vervoer in landelijke gebieden.

Artikel 8 biedt praktische, kleinschalige oplossingen voor het openbaar vervoer buiten de stadskernen. Artikel 9 spreekt van het autogebruik in landelijke gebieden.

brochure
**LANGZAAM
VERKEER**

"WIJS OP WEG"

VERKEERSMANIFESTATIE

LANGZAAM VERKEER

Een bruikbare brochure voor actieve kernen in wijken en gemeenten.

Tema's: een ander stadsverkeer, verkeerscirculatieplan, parkeren, voetgangers, woonerven, fietsroutes, openbaar vervoer, kleinschalig openbaar vervoer, auto-gebruik in landelijke gebieden

prijs 50 F verzending 65 F
ASLK001/0577439-74Belgielei
Antwerpen, vermelding Brochure Verkeer.

Inleiding tot het milieurecht

Dirk SOETEMANS.
uitgeverij ACCO, Leuven.

Dit werk heeft in de eerste plaats tot doel een overzicht te geven van de thans bestaande wetgeving op het gebied van het leefmilieu teneinde aan iedereen die voor deze materie interesse heeft, toe te laten een inzicht te krijgen in de wettelijke mogelijkheden die thans geboden worden, om te komen tot een betere bescherming van ons natuurlijk milieu.

In deze studie heeft de auteur, naast een grondige bespreking van de kaderwerken die thans in vele domeinen zijn uitgevaardigd, ook telkens onderzocht welke andere, dikwijls oudere wetteksten, al dan niet specifiek voor milieuproblemen gecreëerd, dienstig kunnen zijn voor de bescherming van het leefmilieu.

Inhoud :

De gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde inrichtingen.
Oppervlaktewateren.
Het Grondwater.
De luchtverontreiniging.
Geluidshinder.
Afvalstoffen.
Ioniserende stralingen.
Natuurbehoud.
Monumenten en Landschappen.
Burgerrechtelijke Aspecten.

Prijs : 495 F, over te schrijven op
431-0265541-22 van het Instituut voor
Administratief Recht, Tiensestraat 41,
3000 Leuven.

Berekeningscriteria in het waterbeheer

M.Meersseman en J. Mariën
VUB-Hydrologie.

Deze studie behandelt de economische aspecten bij het opstellen van beslissingsmodellen voor het ontwerp en de uitbating van waterreservoirs. De eerste hoofdstukken behandelen het ontwerp van waterbeheerssystemen in het algemeen.

In het eerste hoofdstuk wordt een algemeen economisch model opgesteld met als doel de efficiëntie van een systeem te maximaliseren.

In hoofdstuk II en III worden de inkomensverdeling d.m.v. het ontwerpen van waterbouwkundige constructies en de onkwantificeerbare baten geïntroduceerd, waaronder de multikriteria-analyse. Vanaf hoofdstuk IV worden reservoirs bestudeerd die tot doel hebben overstromingen te bepalen. Een methode om de overstromingskosten te schatten wordt voorgesteld, rekening houdend met de Belgische omstandigheden.

Als toepassing werd een computerprogramma opgesteld dat een tijdreeks van overstromingsdebieten omzet in overstromingskosten.

Prijs : 300 F, te storten op PCR
001-0686459-66 van de VUB, Pleinlaan 2
1050 Brussel, met vermelding rek. F6106,
nr 3, Beslissingscriteria waterbeheer.

paperback, 260 F

een uitgave
van Elsevier

"Robert Jungk, de schrijver van dit boek, haat plutonium, haat het gebruik van kern energie hoe dan ook, lijkt ook degenen die er anders over denken te haten. Hij heeft het boek geschreven uit angst en uit woede, zegt hij. Uit angst voor het dreigend verlies van vrijheid en menselijkheid. Uit woede jegens diegenen die bereid zijn deze waarden op te geven in ruil voor winst en consumptie".

leest men halverwege het voorwoord. Een gewaarschuwd lezer is er misschien wel twee waard, maar men kan zich toch zeer moeilijk van de gevoelsgeladenheid ontdoen, die als een brandend vuur doorheen het boek laait.

Een dergelijke subjektiviteit is in de kernenergie-problematiek haast onvermijdelijk en daardoor ook het zwakke punt, wanneer men zich helemaal in die negativiteit laat onderdompelen.

Gegarandeerd dat je, in volslagen machteloosheid, verdrinkt.

Het boek krijgt pas dan een bestaansrecht en draagkracht wanneer de lezer de tekst zuivert van deze haatgevoelens en zich niet laat meeslepen door deze laatsten. Geen gemakkelijke opgave dus, maar zeker het lezen waard, al is het onder voorbehoud.

Medewerkers : Walter Werquin, Hilde Geens, Marleen Vaeremans.

Redactie : Jules Spooren, Frederik Vinamont.

Inschikking : Frederik Vinamont.

Administratie en Briefwisseling: Oude Graanmarkt 5, 1000 Brussel; Tel 02/511 32 69.

Abonnementsprijs : 300 F per jaargang, 50 F per nummer. Bank : 068-0666160-88.

Technische realisatie : den André van het CCC.

Dank

aan alle Bral-medewerkers die, gezien het beëindigen van het BTK-project, ons noodgedwongen moesten verlaten.

't Was fijn met jullie mee te wandelen in de richting van een betere wereld, Hilde, Jo, Daniël. en Xavier.

Vogelvrije fietser

Marc Tanghe : 'België heeft geen verkeersbeleid'

Dit harde oordeel is een citaat uit het oktober/novembernummer van de Vogelvrije Fietser, het blad van de Echte Nederlandse Fietzersbond (ENFB). Het blad besteedt ditmaal uitvoerig aandacht aan de verkeerssituatie in België. Vertegenwoordigers van Vlaamse drukkingsgroepen te Antwerpen, Leuven en Kalmthout geven hun ongezouten mening over de onverschilligheid van de Belgische overheid aangaande de veiligheid op de weg, het openbaar vervoer en het langzaam verkeer?

Tanghe : "Onder de kinderen vallen in België anderhalf zoveel slachtoffers als in Nederland."

Wat doet men hieraan in het jaar van het Kind ?

Daarnaast komen in deze Vogelvrije Fietser drie Tweedekamerleden aan het woord over verkeer en energiebesparing. De oproep van de Nederlandse regering tot vrijwillige energiebesparing wordt als ontoereikend gekenschetst. In een begeleidend artikel stelt Rob van Putten (ENFB) : "De afstand die een auto aflegt in stedelijke gebieden ligt gemiddeld rond de 3 kilometer, zodat een verschuiving naar de fiets zeer goed mogelijk is."

Geïnteresseerden
schrijven naar ENFB-secretariaat
Postbus 2150, 3440 DD Woerden

Op initiatief van de Aktiegroep Veilig Verkeer Lembeek en van Dorpsleven Buizingen gaat op 10 november 1979 een reuze fietseling naar Halle door. De Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, het Komitee Westbrabant, Zenne en Zoniën, de Jeugdraad en de Kulturele Raad van Groot-Halle steunen het opzet.

Bedoeling is te wijzen op de uiterst zwakke positie van de fietser in het dagelijks verkeer. Vooral de onveiligheid van de kinderen zal worden aangeklaagd.

Een eerste groep fietsers start om 10 u in Buizingen (Don Bosco-Kerk, Alsebergse steenweg).

Een tweede groep vertrekt op hetzelfde tijdstip vanuit Lembeek (Sancta Maria Instituut).

Het samensmelten van beide groepen is voorzien aan het Don Bosco Instituut te Halle. Van daaruit worden nog de drie andere grote scholen aangedaan.

De fietseling eindigt omstreeks 11 u op de Grote Markt met de overhandiging aan het Stadsbestuur van een voorstel tot fietspadenplan.

Er werd een speciale politiebegeleiding aangevraagd en alle deelnemers zijn verzekerd tegen ongevallen.

Iedereen die zich enigzins met het welzijn van de schoolgaande jeugd inlaat wordt op 10 november in Halle verwacht.

